

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

16.6.2025

LAUSUNTO

Dnro 222/2025

LAUSUNTOPYYNTÖ 9.5.2025 KAIVOSLAIN (621/2011) 37 §:N NOJALLA: KAIVOSNUMERO 7140

KAIVOSLUVASSA ANNETTAVIEN SEKÄ YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyytää lausuntoa kaivoslain (621/2011) mukaisesta yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta Kevitsan kaivoksen osalta.

Kaivos sijoittuu Oraniemen paliskuntaan, poronhoitolain (PHL 848/1990) määrittelemälle erityisesti poronhoitoa varten tarkoitetulle alueelle. Alueella olevaa valtion maata ei saa käyttää niin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle (PHL 2 §). Oraniemen paliskunnan suurin sallittu eloporomäärä on 6 000. Osakkaita paliskunnassa on noin 140. He saavat joko kokonaan tai osittain toimeentulonsa elinkeinosta.

Oraniemen poronhoito perustuu ympärivuotiseen luonnonlaitumien hyödyntämiseen. Neljännes poroista otetaan keskitalven ajaksi tarhoihin ja muut ovat luonnossa joko lisäruokinnan piirissä tai ilman lisäruokintaa. Kevitsan kaivoksen lähialueilla laidunsi aiemmin ympäri vuoden noin 1 000–1 500 poroa (15–25 % paliskunnan poroista), jotka ovat noin 10 osakkaan omistuksessa. Kaivosalueen ulkopuoliset laajat, runsasravinteiset aapasuot ovat tärkeitä kesälaitumia, jotka määrittävät porojen teuras- ja talvikunnon.

Kaivostoiminnan vaikutukset poronhoitoon

Kaivos on muuttanut porojen laidunten käyttöä, mikä on todettu myös kaivosyhtiön ja paliskunnan vuosittain tai tarvittavin välein kokoontuvassa yhteistyöelimessä/seurantaryhmässä. Kaivoksen ympärille on muodostunut laaja välttämisaalue. Välttämisaalue aiheutuu todennäköisesti kaivoksesta aiheutuvan häirinnän, melun ja pölyn yhteisvaikutuksesta. Porojen välttäminen näkyy myös GPS-seurannoissa. Kun poroilla on mahdollisuus väistää, ne eivät tule häirityille (melu, pöly) tai huonontuneille (pöly) laitumille.

Kaivos aiheuttaa vaikutuksia laajemmalle alueelle kuin pelkästään kaivospiirille tai kaivosluvan osoittamalle alueelle. Kaivoksen vaikutuksia poronhoidolle ovat laidunten menetys, poronhoitotöiden lisääntyminen, onnettomuuksien lisääntyminen kaivoksella ja sen lähialueella, mukaan lukien lisääntyneen liikenteen aiheuttamat porokolarit. Alueen vasausten teuraspainot ovat myös laskeneet kaivostoiminnan myötä. Pitkällä aikavälillä kaivostoiminnalla voi olla porojen terveyteen ja lihan laatuun aiheuttavia vaikutuksia.

Poronhoitoa turvaava lainsäädäntö

Poronhoitolaki (PHL 848/1990) on erityislaki, joka turvaa poroelinkeinoon asemaa ja alueidenkäytöllisiä edellytyksiä. Poronhoidon kannattavuus perustuu porojen vapaaseen laidunnusoikeuteen (PHL 3 §). Poronhoitolaissa (53 §) säädetään myös valtion viranomaisen neuvotteluvollisuudesta suunniteltaessa valtion maita koskevia poronhoidon harjoittamiseen vaikuttavia toimenpiteitä.

Kaivoslain 52§:n mukaan lupaviranomaisen on kaivosluvassa säädettävä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset. Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella on annettava erilliset määräykset. Lisäksi lupaviranomaisen on tarkistettava tois-
taiseksi voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä vähintään kymmenen vuoden välein. Välttämättömän yleisen tai yksityisen edun turvaamiseksi taikka muusta erityisestä syystä myös määräajan voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä voidaan määrätä tarkistettavaksi määräajoin. (KaivosL 62.2 §)

Lupamääräysten antamisessa huomioon otettavat seikat

Kevitsan kaivoksen toiminta aiheuttaa merkittävää haittaa Oraniemen paliskunnan poronhoidolle. Kaivosyhtiön ja paliskunnan välillä on voimassa päivitetty sopimus (5.12.2022), kaikkia sopimuksessa so-
vittuja haittojen lievennystoimia ei ole vielä toteutettu.

Paliskuntain yhdistys katsoo, että 4.4.2018 annetut lupamääräykset on syytä pitää voimassa. Kaivoksen lupamääräysten tarkistamista on syytä arvioida siinä vaiheessa, kun kaivostoiminta laajenee tai lähestyy loppuaan. Annettujen määräysten noudattamista tulee valvoa.

Lupamääräykset 6, 8 ja 9 vaativat mm. aitojen osalta jatkuvaa yhteistyötä paliskunnalta ja kaivosyhtiöltä. Kaivostoiminnan laajentaminen on suunnittelussa, joten lupamääräys 11 on aiheellista pitää voimassa, vaikka yhtiön ja paliskunnan välillä on sopimus.

Kaivostoiminnasta aiheutuvia vaikutuksia tulee jatkossakin seurata (Lupamääräys 10) ja mahdolliset uudet ilmenevät haitalliset vaikutukset tulee pyrkiä minimoimaan ja korvata paliskunnalle.

Kaivoksen lupamääräykset ja määräysten noudattaminen tulee tarkistaa siinä vaiheessa, kun kaivostoiminta laajenee, tai viimeistään silloin kun kaivoksen sulkeminen ja alueen ennallistaminen tulevat ajan-
kohtaisemmiksi. Kaivoksen sulkemisesta ja alueen ennallistamisesta poronhoidolle soveltuvaksi on an-
nettava määräykset.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Sanna Hast, etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi, +358 40 723 9966